

Motion till riksdagen 2016/17:734

av **Niklas Wykman (M)**

Amnesti samt enklare och tydligare regler för arbetskraftsinvandring

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort kravet på att jobb ska vara utannonserade i Eures och ersätta det med ett allmänt krav på att utannonsering ska vara synlig för EU-medborgare som söker arbete i Sverige, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta arbetsgivare att betala ut lön i efterhand om skillnaden jämfört med gällande regelverk är liten, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersätta kravet om kollektivavtalsenliga villkor med ett allmänt krav om att lönen ska motsvara faktiska lönenivåer inom branschen, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i väntan på nytt regelverk bevilja amnesti för de personer som berörs av regelverket och som redan befinner sig i Sverige och arbetar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersätta kravet på kollektivavtalsenliga villkor med ett allmänt krav om att lön och villkor ska motsvara marknadsmässiga villkor på svensk arbetsmarknad, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om försörjningskravet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige behöver arbetskraft och kompetens för att skapa jobb och tillväxt. Genom relativt generösa regler för arbetskraftsinvandring och goda arbetsvillkor lyckas vi varje år attrahera människor med arbetsvilja och kunskaper att etablera sig i Sverige.

Människor som invandrar hit för att de fått ett arbete fyller kompetens- och rekryteringsluckor på arbetsmarknaden och skapar på så sätt ytterligare fler jobb.

Även om det svenska regelverket för arbetskraftsinvandring är generöst i förhållande till andra länder, finns det ett antal regleringar som orsakar problem och får orimliga konsekvenser för den enskilde. Regleringarna är formulerade på ett sätt som gör att rättstillämpningen blir stelbent och orättvis. Ett antal uppmärksammade fall visar hur arbetskraftsinvandrare har utvisats trots att de har ett jobb och försörjer sig. Marginella skillnader mellan den egna och den kollektivavtalsenliga lönen eller detaljer kring hur den anställde fick jobbet har blivit avgörande för rätten till uppehållstillstånd. Bedömningarna är skadliga för ekonomin och undergräver förtroendet för politiken. Detta har visats bland annat av rapporten ”Människorna mellan stolarna” författad av Fredrik Hultman, Timbro.

Det finns ett antal krav för att arbetskraftsinvandrare ska få arbetstillstånd i Sverige. Dels handlar det om att tjänsten som personen är anställd för ska vara utannonserad via Eures, The European Job Mobility Portal, i minst tio dagar vid varje nyrekrytering av en tredjelandsmedborgare. Detta har sin grund i att EU-medborgare ska ha företräde till arbeten på svensk arbetsmarknad framför medborgare från länder utanför EU. Det finns dock inget krav på att tredjelandsmedborgare ska hitta jobbet via en annons i Eures, inte heller ställer EU krav på att just Eures används i den svenska lagstiftningen. Det orättvisa i tillämpningen av regeln tydliggörs när en tredjelandsmedborgare utvisas på grund av att den aktuella tjänsten inte utlysts i Eures utan via andra motsvarande kanaler som inte fanns när lagen stiftades. Genom att förändra lydelsen i lagen till ett allmänt krav på att utannonseringen ska vara synlig för EU-medborgare skulle lagen bli mer anpassad efter dagens arbetsmarknad.

Ytterligare ett krav för att få arbetstillstånd i Sverige är att den som söker arbete ska kunna försörja sig genom den tjänst som söks. Försörjningskravet föreligger framförallt för att den som får arbetstillstånd inte ska vara beroende av försörjningsstöd. Lönen ska därför vara högre än 13 000 kronor i månaden, vilket är den gräns Migrationsverket har satt upp utifrån lagens förarbeten. Om lönen, om så även för en enda månad, skulle vara lägre än försörjningskravet leder det till utvisning. Till exempel har det drabbat personer som tillfälligt gått ner i arbetstid för att lära sig svenska. Försörjningskravet är alltför stelbent utformat och borde ersättas med ett krav på att personen under sin tid i Sverige inte ska behöva försörjningsstöd eller annat stöd för att klara ett skäligt uppehälle.

Vidare ska villkoren för den aktuella tjänsten vara kollektivavtalsenliga. Att använda kollektivavtal som grund för rättsliga bedömningar har fått kritik från bland andra Advokatsamfundet. Då kollektivavtal inte går att kontrollera på ett säkert sätt förespråkade Advokatsamfundet istället att det ska vara allmänna riktlinjer för vad som kan anses som marknadsmässiga villkor på svensk arbetsmarknad som lagstiftningen ska utgå ifrån. Kollektivavtalsenliga villkor innebär exempelvis att lönen som minimum ska motsvara lägsta lönen och att försäkringar ska överensstämja med kollektivavtalet. Som det ser ut idag utvisas personer vars inkomst är marginellt under lägsta lönen eller för att arbetsgivaren inte har tecknat rätt försäkring. Rimligare vore att lagstiftningen tog fasta på den faktiska lönestatistiken och krävde att den som arbetskraftsinvandrar inte ska tjäna mindre än till exempel den lägsta avlönade decilen. Det bör också vara möjligt för arbetsgivare att i efterhand korrigerar för mindre avvikelser, så att utvisning ej blir aktuellt. Särskilt bör misstag i efterlevnaden av avtalsvillkoren som inte är hänförliga arbetstagaren inte kunna läggas arbetstagaren till last genom ett utvisningsbeslut.

Sverige behöver människor som arbetar och ska inte utvisa människor som gör rätt för sig. Regelverket för arbetskraftsinvandring behöver anpassas för att klara Sveriges behov av arbetskraft och begåvning. Flera fall som uppmärksammas visar att dagens regelverk inte är funktionellt och att det drabbar enskilda på ett orimligt sätt. I väntan på nytt regelverk bör därför de av regelverket berörda personerna som redan befinner sig i Sverige och arbetar beviljas amnesti.

Niklas Wykman (M)